

3. Економічний діалог: партнерство заради прогресу / [Я.А. Жаліло, І.М. Акімова, Д.В. Ляпін та ін.]. – К.: НІСД, 2007. – 124 с.
4. Коваленко Б.Б. К вопросу о взаимодействии государства и бизнеса (Институциональный аспект) / Б.Б. Коваленко. – Проблемы современной экономики. – 2005. – № 1.
5. Лебедев, І.В. Соціальна відповідальність як чинник формування соціально-орієнтованої економіки / І.В. Лебедев // Вчені записки університету «Крок». – Вип. 18: Збірник наукових праць, Т. 2. / Ред. З.М. Борисенко, та ін., 2008. – 268 с
6. Небава М.І. До питання про соціальну відповідальність бізнесу / М.І. Небава. – Теорії мікро-макроекономіки: Збірник науко-

- вих праць професорсько-викладацького складу і аспірантів. Академія муніципального управління. Випуск 28. – Київ. – 2006. – С. 15–21.
7. Чирикова А. Бизнес как субъект социальной политики в современной России / А. Чирикова. – Общество и экономика. – 2006. – №9. – С. 116–117.
8. Экономика труда: (социально-трудовые отношения) / Под ред. Н.А. Волгина, Ю.Г. Одегова. – М.: Изд-во «ЭКЗАМЕН», 2003. – 736 с.
9. World Commission on Environment and Development. Our Common Future. Oxford: Oxford University Press, 1987, p. 43.

Г.В. БЛАКИТА,
д.е.н.,
І.О. ГЛАДІЙ,
к.е.н., Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
І.М. ВИШНІВСЬКИЙ,
гол. бухгалтер, ТОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»

Особливості складання вітчизняної фінансової звітності відповідно до МСФЗ

Досліджено особливості трансформації фінансової звітності українських підприємств відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Виявлено основні напрями впровадження МСФЗ у практичну діяльність та запропоновано шляхи удосконалення звітності у світлі змін вітчизняного законодавства.

Ключові слова: трансформація, конверсія, інвестори, звітність, облікова політика.

Исследованы особенности трансформации финансовой отчетности украинских предприятий в соответствии с требованиями международных стандартов финансовой отчетности. Выявлены основные направления внедрения МСФО в практическую деятельность.

Ключевые слова: трансформация, конверсия, инвесторы, отчетность, учетная политика.

Features of transformation of financial statements of the Ukrainian enterprises in compliance to requirements of the International Financial Reporting Standard are investigated. The main directions of introduction of IFRS in practical activities are revealed.

Keywords: transformation, conversion, investors, the reporting, the registration policy.

Постановка проблеми. Глобалізація світових економічних ринків, широкомасштабний розвиток підприємницьких структур господарювання, банківських та інших фінансових установ поступово приводить до необхідності впровадження у вітчизняну практичну діяльність господарюючих суб'єктів

міжнародних стандартів фінансової звітності. Як свідчить аналіз нормативно-правової бази, представлення звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ) не є обов'язковим для всіх підприємств, але звітність у такій формі все частіше хочуть бачити потенційні іноземні інвестори або банки чи інші фінансові установи при наданні кредиту. Для залучення інвесторів та надання їм інформації для прийняття ефективного рішення поточного й стратегічного характеру вітчизняне законодавство затвердило порядок застосування МСФЗ для складання фінансової звітності [1]. Це врегульовано ст. 121, яка з 01.01.2012 доповнила Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Там же окреслено коло суб'єктів господарювання, для яких застосування МСФЗ є обов'язком, а отже підприємства мають трансформувати фінансову звітність. Процес трансформації фінансової звітності представляє собою переведення даних бухгалтерського обліку в кінці періоду шляхом перекласифікації статей звітності або господарських операцій та внесення коригувань відповідно до МСФЗ. Крім того, є ряд вимог нормативних актів, при настанні яких суб'єкти господарювання зобов'язані складати звітність за МСФЗ. У цьому зв'язку дослідження теоретичних основ трансформації фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ є надзвичайно актуальним.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Методичні та прикладні питання складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ висвітлені у наукових працях таких вітчизняних вчених, як Ф. Бутинець, С. Голов, В. Костюченко,

Ю. Кузьмінський, М. Лучко, В. Пархоменко, О. Редько, В. Сопко, Н. Ткаченко та ін. Їхні дослідження, без сумніву, носять ґрунтовний характер, однак доцільно зазначити, що, зважаючи на реформування обліку у світлі міжнародних вимог, низка питань залишається відкритою та потребує подальшого розвитку.

Так, питання залучення іноземних інвестицій є надзвичайно актуальними та важливими, оскільки вони впливають на економічний та соціальний розвиток країни [2]. Характеризуючи рейтингові позиції України у міжнародних рейтингах, можна відзначити про рейтинг України, який надано міжнародним рейтинговим агентством Standard&Poor's. Так, 15 березня 2012 року оцінка агентства S&P по відношенню до України була змінена зі «стабільної» на «негативну», хоча разом з тим S&P підтвердило довгострокові та короткострокові рейтинги України за зобов'язаннями в іноземній та національній валюті на рівні «В+»/«В» [5]. У цьому зв'язку проведене дослідження є актуальним.

Метою статті виступило визначення теоретичних основ та надання практичних рекомендацій трансформації фінансової звітності відповідно до МСФЗ з метою прийняття інвесторами адекватних рішень стосовно інвестування у цінні папери та оцінки кон'юнктури фондового ринку на підставі інформації, що формується на базі облікових даних конкретних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Вихід вітчизняних підприємств на міжнародний ринок, як показує практична діяльність, вимагає від підприємства складати два окремі комплекти фінансової звітності, а отже потребує додаткових фінансових витрат та витрат робочого часу фахівців облікової служби та незалежних аудиторів. У світлі вищезазначеного фінансовий менеджмент підприємства має сформулювати таку облікову систему, що прямо пов'язана із виходом вітчизняного господарюючого сектору на міжнародний ринок залучення інвестицій. Це дозволить міжнародним фінансовим ринкам об'єктивно оцінити результати діяльності об'єкта інвестування та гарантує зацікавленим сторонам відкритість, прозорість і зіставність фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Ринкова вартість капіталу визначається двома ключовими чинниками: майбутніми доходами та майбутніми ризиками [2]. Деякі ризики дійсно характерні для діяльності самих

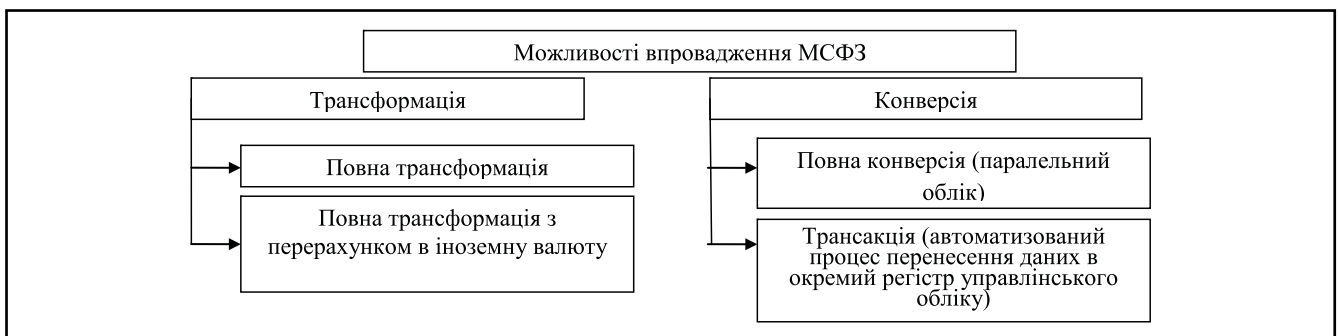
організацій, проте є й такі, які спричинені відсутністю необхідної інформації, відсутністю точних відомостей щодо прибутковості капіталовкладень. Кредитори та інвестори згодні одержувати менший прибуток, але бути впевненими в тому, що достовірна, справедлива і точна інформація знизить їхні ризики. Для вирішення такого завдання власнику підприємства або уповноваженому органу необхідно виробити правильну стратегію впровадження МСФЗ у практичну діяльність. Існує два основних підходи до вирішення проблеми переведення вітчизняної фінансової звітності до вимог міжнародних стандартів:

- трансформація звітності, складеної відповідно до національних стандартів на звітність за МСФЗ;
- конверсія або ведення паралельно з фінансовим обліком, обліку відповідно до МСФЗ (див. рис.).

Якщо говорити про трансформацію звітності відповідно до вимог МСФЗ, то цей метод має деякі особливості застосування. Як правило, трансформація робиться на кварталній основі, оскільки це виступає однією з головних вимог потенційних інвесторів. За таких умов варто наголосити на можливості підвищеного ризику виникнення помилок унаслідок людського фактору.

Дослідження загальних вимог щодо розкриття облікової інформації у фінансовій звітності з огляду на обсяги її надання та рівень деталізації свідчить про використання різних підходів щодо цього питання. Перший підхід передбачає суворе регламентування обсягів та рівня деталізації облікової інформації, яку необхідно розкривати в кожному фінансовому звіті. Другий підхід – визначення мінімальних обсягів та мінімального рівня деталізації облікової інформації, яку необхідно розкривати в кожному фінансовому звіті з наданням суб'єктам господарювання можливості додатково деталізувати облікову інформацію та розширити її обсяги, виходячи з вимоги доречності подання такої інформації для її розуміння, з огляду на мету складання кожного фінансового звіту. Для прийняття правильних управлінських рішень на рівні підприємства має використовуватися така інформація, яка б відповідала певним вимогам, що є зрозумілими та прийнятними для інвесторів.

З метою залучення інвестицій підприємство зобов'язане розробити свою облікову політику, яка підпорядковується потребам внутрішнього менеджменту. Але, як правило, для

Можливості впровадження МСФЗ

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

прийняття ефективних управлінських рішень менеджери не обмежуються суто внутрішньою фінансовою інформацією, а порівнюють її з відповідними показниками подібних підприємств, підприємств-конкурентів чи партнерів по бізнесу [3]. Тому закономірно виникає проблема стосовно якості характеристик облікової інформації, що надається менеджерам вищої ланки.

Так, дохідливість передбачає те, що інформація має бути зрозумілою і розрахованою на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання і зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. Доречність характеризує здатність інформації впливати на рішення, що приймаються на її основі в межах релевантного діапазону. Достовірність означає, що інформація не повинна містити помилок і перекручень, що можуть вплинути на управлінське рішення користувачів. У той же час порівняльність характеризує можливість користувачів порівнювати інформацію за різні періоди.

МСФЗ та Міжнародними стандартами Міжнародної організації комісії цінних паперів (IOSCO) передбачено такі принципи розкриття інформації емітентом цінних паперів:

1. Інвестори мають бути регулярно забезпечені повною і точною інформацією для прийняття інвестиційних рішень.
2. Оприлюднення інформації має бути вчасним, а інформація, що оприлюднюється, – чіткою та достатньо конкретною.
3. Для забезпечення рівного та неупередженого ставлення до акціонерів також має розкриватися інформація про пакети акцій у власності керівництва та осіб, які мають значну частку в компанії.
4. Фінансова інформація має бути надійною, складеною відповідно до міжнародних стандартів, порівнянною.

Емітенти, що є інститутами спільного інвестування, які здійснили відкрите (публічне) розміщення акцій та/або облігацій підприємств, і такі акції та/або облігації підприємств знаходяться в лістингу організатора торгівлі, мають розкривати інформацію відповідно до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 грудня 2006 року №1591.

Згідно із статтею 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відкриті акціонерні товариства, підприємства – емітенти облігацій, банки, довірчі товариства, валютні та фондові біржі, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати річну фінансову звітність та консолідовану звітність шляхом публікації у періодичних виданнях або розповсюдження її у вигляді окремих друкованих видань. У той же час публічні акціонерні товариства, які відповідно до норм законодавства мають складати проміжну фінансову звітність та відповідно розкривати інформацію, мають починаючи з фінансової звітності за перший квартал 2012 року подавати її відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Особливості складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за МСФЗ у перші звітні періоди визначає лист НБУ від 07.12.2011 №12-208/1757-14830, який встановлює необхідність застосування МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Таким чином, у 2012 році МСФЗ 1 застосовують всі підприємства, які вперше складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за МСФЗ. Згідно з п. II Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №419 від 28.02.2000, фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за міжнародними стандартами фінансової звітності підприємствами, які провадять діяльність з надання фінансових послуг починаючи з 1 січня 2013 року.

Відповідно до частини IV ст. 40 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» річна інформація про емітента є відкритою і в обсязі, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, підлягає оприлюдненню емітентом не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, шляхом:

- розміщення у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів;
- опублікування в одному з офіційних друкованих видань Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України або Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
- розміщення на власному веб-сайті.

Для забезпечення вищезазначених вимог Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за підтримки Проекту USAID «Розвиток ринків капіталу» впроваджена в практичну діяльність Електронна система комплексного розкриття інформації (ЕСКРІН) [4]. Вона покликана створити в Україні основу для ефективної взаємодії між регулятором, емітентами, інвесторами та громадськістю (потенційними інвесторами) у частині підготовки, розміщення та оприлюднення інформації про діяльність емітентів цінних паперів згідно з вимогами МСФЗ. Дана система розкриття інформації передовсім орієнтована на захист прав інвесторів. Тому її впровадження націлене на забезпечення інвесторів більш оперативним, безкоштовним та цілодобовим доступом до інформації про діяльність емітента, його фінансово-господарський стан та іншу суттєву інформацію.

Відповідно до найкращої міжнародної практики розкриття інформації в ЕСКРІН здійснюється виключно в електронному вигляді за допомогою мережі Інтернет. Розміщення інформації здійснюється на сервер ЕСКРІН, який знаходиться в центральному апараті ДКЦПФР. Доступ до бази даних ЕСКРІН здійснюється через загальнодоступний веб-сайт (<http://eds.ssmc.gov.ua>), що належить та підтримується ДКЦПФР [4]. Інформація, що розміщується в ЕСКРІН, одночасно розкривається на веб-сайті ДКЦПФР для регулятора, широкого загалу інвесторів та інших учасників ринку на безоплатній основі та у режимі реального часу.

Основні розбіжності в методичних аспектах формування балансу підприємства згідно з ПБО і МСФЗ

Критерії спів ставності	МСФЗ	ПБО
Побудова	Не регламентована, наведено приблизний перелік статей балансу	Регламентована
Суттєвість інформації	При звертанні інформації або з'єднанні статей необхідно виходити з їх суттєвості	Не передбачає відображення звертання або об'єднання статей, виходячи із їх суттєвості
Порядок викладення інформації	Розмежування активів і зобов'язань на поточні й непоточні	Інформація щодо активів розкривається у порядку зростаючої ліквідності, щодо зобов'язань – у черговості погашення
Зміст статей	Окремого розкриття інформації стосовно незавершеного будівництва не вимагається Багатоваріантність методів обліку довготермінових фінансових інвестицій Передбачено розкриття в окремій статті інформації щодо непоточних активів, утримуваних для продажу Передбачено розкриття інформації щодо результатів переоцінки поточних фінансових інвестицій, врахованих за справедливою вартістю і призначених для продажу у складі іншого додаткового капіталу	Передбачається окрема стаття «Незавершене будівництво» Довготермінові фінансові інвестиції обліковуються за методом участі у капіталі У статті Інший додатковий капітал відображаються сума дооцінки необоротних активів, вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб

Емітент, який зобов'язаний розкривати інформацію відповідно до Положення про ЕСКРІН, має здійснити процедуру первинної реєстрації в ЕСКРІН. Реєстрація емітента складається з таких кроків:

- заповнення реєстраційної форми на веб-сайті ЕСКРІН;
- створення паперової реєстраційної форми шляхом друку електронної форми з сайту;
- засвідчення паперової форми підписом і печаткою;
- подання засвідченої паперової форми до комісії;
- отримання повідомлення про підтвердження реєстрації в ЕСКРІН.

У разі виявлення помилок у річній інформації, що подана до ЕСКРІН, або необхідності внесення змін у поданій річній інформації емітент зобов'язаний не пізніше 20 робочих днів після виявлення зазначених фактів заповнити форму зміни до річної інформації.

Система ЕСКРІН працює в безпаперовому варіанті, адже для підписання звітів використовується електронний цифровий підпис керівника або уповноваженої ним особи. Кожен з електронних звітів, які створюються в ЕСКРІН, підписується електронними підписами відповідальних посадових осіб підприємства: річна і квартальна інформація підписується головним бухгалтером та керівником підприємства, особлива інформація тільки керівником. У той же час перед підписанням звіту його необхідно зберегти. Важливим аспектом достовірності даних, оприлюднених у програмі, виступає те, що ЕСКРІН не дозволяє підписати річну інформацію, яка не містить аудиторського висновку, скріпленого електронним цифровим підписом аудитора.

Якщо відбулися зміни в електронних шаблонах форм звітності або у програмі ЕСКРІН, для оновлення програмного забезпечення, встановленого на комп'ютері емітента, необхідно запустити програму оновлення.

Форми фінансової звітності емітентів встановлюються Міністерством фінансів України. Однак, як свідчить Інтернет,

опитування користувачів ЕСКРІН, потенційних інвесторів цікавить більш детальна інформація, ніж та, що представлена у звітності, яка складена за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [5]. Так, відповідно до Закону України «Про фінансову звітність в Україні» склад проміжної фінансової звітності включає лише баланс та звіт про фінансові результати. У той же час МСФЗ 34 «Проміжна фінансова звітність» надає додаткові вимоги до розкриття інформації, що торкається суттєвих подій та операцій, включаючи зміни у визначення справедливої вартості, а отже наголошується на необхідності надання уточненої інформації, що розкривається у річному звіті.

На підставі зазначеного у таблиці нами узагальнено основні розбіжності щодо складання звіту про фінансовий стан підприємства «Баланс» відповідно до ПБО та МСФЗ.

Основною перевагою наявності єдиних стандартів фінансової звітності є можливість міжнародним ринкам капіталу оцінювати і порівнювати результати діяльності різних компаній відповідно до загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, що сприяє залученню капіталу та зниженню витрат на залучення фінансування.

Висновки

Переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами дійсно є, і вони незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності. МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Принципи, закладені в порядок формування звітності згідно з МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити реальний майновий стан організації, а отже, цінність МСФЗ важлива не тільки для іноземних, але й для національних інвесторів.

Список використаних джерел

1. Величко Е.Г. Опыт внедрения Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО) в Украине [Електрон. ресурс]. – Ре-

жим доступу: <http://www.ipnou.ru/print/003239/>.

2. Голов С.Ф. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 11. – С. 43–58.

3. <http://economics.unian.net/rus/detail/24967>

4. <http://escrin.nssmc.gov.ua/>

5. <http://news.intv.ua/important/42874-standardpoors-sniizlo-reyting-ukrainy-do-negativnogo.html>

А.О. ЗАВІРЮХА,
аспірант, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Ігрова модель рівноваги Штакельберга за умови лідерської позиції виробника та послідовної позиції дилера

У статті розглядається перспектива формування маркетингу відносин у каналі постачання між незалежними виробником та дилером. За допомогою ігрової моделі Штакельберга визначено ключові компетенції інтеграції політики просування продукту.

Ключові слова: ігрова модель рівноваги Штакельберга, гра Неша, вертикальна мережа постачання, функція рекламних витрат.

В статье рассматривается перспектива формирования маркетинга отношений в канале поставки между независимыми производителями и дилером. С помощью игровой модели Штакельберга определены ключевые компетенции интеграции политики продвижения продукта.

Ключевые слова: игровая модель равновесия Штакельберга, игра Неша, вертикальная сеть поставки, функция рекламных расходов.

The article discusses the prospect of formation of relationship marketing in the channel of delivery between independent producers and the dealer. With Stackelberg game model identified key competencies of integration policies to promote the product.

Keywords: game equilibrium model of Stackelberg, the marketing channel of supply, Nash game, vertical network, function of advertising efforts.

Постановка проблеми. Формування довгострокових відносин співпраці з метою двосторонньої вигоди ринкових суб'єктів ставить завдання аналізу конфліктів та співробітництва між цими суб'єктами.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Українські та зарубіжні науковці Н.К. Моисеева [7], Ю.М. Князик [6], В.В. Вітлінський [2], О.О. Дима [3], Ф. Котлер [1], Г. Амстрон [1] та ін. досліджують питання розробки теоретико-методичних підходів роботи з такими суб'єктами. По-перше, слід звернути увагу на аналіз збалансованої системи унікальної комбінації продукту, його ціни, реклами та каналів просування, який забезпечує перевагу підприємства над конкурентами. По-друге, аналіз стратегій управління

конфліктами та удосконалення координації пріоритетних напрямів регулювання розвитку роздрібно-торгівельної мережі.

Мета статті – розглянути перспективу формування маркетингу відносин у каналі постачання між незалежними виробником та дилером. За допомогою ігрової моделі Штакельберга визначити ключові компетенції інтеграції політики просування продукту.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах використовувати класичний транзакційний маркетинг для успішного функціонування підприємств вже недостатньо, тому пріоритетним напрямом розвитку підприємства стає підтримка довгострокових, надійних зв'язків із бізнес-партнерами, формування маркетингу відносин та формування кола лояльних споживачів [6, с. 321].

Певної значущості та актуальності набуває моделювання побудови пріоритетних напрямів розвитку якісних стосунків у вертикальних каналах торгівельних мереж.

Побудова довготривалих стосунків між учасниками каналів розподілу забезпечує економічні та конкурентні переваги усім учасникам каналів розподілу. Для досягнення ефективної взаємодії між двома сторонами спостерігається тенденція до розширення взаємовідносин через збільшення кількості точок взаємодії; розуміння переваг, які будуть отримані в результаті партнерства [3, с. 183].

Актуальними є критерії вибору партнерів та виділення ключових компетенцій інтеграційних процесів у вертикальному ланцюжку постачання.

Розглянемо координація між незалежними фірмами у відносинах ланцюжка постачання, в яких члени каналу визначають свої рішення незалежно один від одного для формування оптимального рівня власного прибутку.

Керуючись метою збільшення обсягу продажу за рахунок ведення рекламної компанії, підприємство-виробник оцінює ритмічність та рівномірність товарообігу свого клас-продукту по незалежним роздрібним продавцям. Виробник декларує ведення рівномірної політики ціни та позиціонування по всій мережі продажу. Незалежні роздрібні продавці, які вбачають вигоду у продажу рекламованого продукту з ім'ям та